

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrletna
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

Inserati po tarifi. — Čekovni
račun: Ljubljana 12.042. — Ro-
kopisi se ne vračajo. — Ne-
frankirana pisma se ne spre-
jemajo. — Rokopisi naj se
pošiljajo le na poštni predal
št. 115, Ljubljana I.

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1934

Štev. 23.

Miloš P. Dragović
narodni poslanec Jugoslovanske
narodne stranke:

Intrige in laži

Resnica mora zmagati — Falzificirane
izjave senatorja g. Milutina Dragovića
v ljubljanskem »Jutru«

Ljubljansko »Jutro« je v svojih številkah 166 od ponedeljka 23. julija t. l. in 167 od torka 24. julija t. l. objavilo poročilo o shodu Jugoslovanske nacionalne stranke v Ribnici na Dolenjskem — v volilnem okraju g. Ivana Pucelja, ministra na razpoložanju in narodnega poslanca — ki se je vršil v nedeljo 22. julija t. l.

Na tem shodu, kolikor se vsaj objavlja v omenjenih člankih »Jutra«, bila je predmet govorov Jugoslovanska narodna stranka in njeno nastopanje na javnih shodih v Sloveniji. O njej ni bilo rečenega in povedanega nič novega, temveč so se ponavljale stare izmišljene in puhle fraze.

Prav posebno pa je bila na tem shodu predmet besnega napadanja s strani govornikov moja oseba, česar jim pa niti najmanj ne zamermam, ker je pač vsakomur dovoljeno, da po svojem pojmovanju in svoji vzgoji govori o odsotnih, in to še pred nepoučenim občinstvom oziroma pred onim občinstvom, ki je razpoloženo, da poslušar razne basni, izgovore, intrige, laži, podtikanja in podobne stvari. Glavno je, da ni bilo rečenega o meni nič realnega in nič dokazanega, kar bi mi moglo škodovati kot človeku in političnemu delavcu. Laska se mi, da je bila moji osebi posvečena tako velika pozornost, čeprav se je to zgodilo z zlohotno preobrnjenimi dejstvi. S to zadevo se je galantno bavil tudi neki bivši minister, s tovariši-narodnimi predstavniki pred 1200 ljudmi, kakor ve povedati »Jutro«.

Doslej sem ponovil že večkrat, da se izvajajo proti Jugoslovanski narodni stranki besni, brezglavi napadi. Te napade vrše predstavniki in pristaši Jugoslovanske nacionalne stranke, kolikor jih sploh še je, z očitnim preobračanjem resnice in stvarnosti.

Kako govori gospod Pucelj resnico in kako o stvari misli, naj nam posluži naslednji nepobitni dokaz. List »Jutro« št. 167 z dne 24. julija t. l. je objavilo med drugim tudi sledeče kot govor mojega brata g. Milutina Dragovića, senatorja:

ZAKAJ SILI NARODNA STRANKA V SLOVENIJO?

To uganko je rešil na nedeljskem shodu v Ribnici senator g. Milutin Dragović, ki že 26 let zastopa jablaniški srez v parlamentu. Senator Dragović je brat narodnega poslanca Miloša Dragovića, ki hodi po shodih Narodne stranke po Sloveniji in se predstavlja za novega odrešenika našega kmeta. Senator Dragović je pojasnil, da je prav za prav on odstopil svoj poslanski mandat bratu, misleč, da bo vestno zastopal

interese svojih volilcev, kakor jih je zastopal on sam polnih 26 let. Toda neugnan kakor vedno je Miloš Dragović tudi sedaj zašel na stranpota. Senator Dragović je izjavil, da je njegov brat Miloš kakor neprevreto vino, ki se še ni očistilo in je še vedno kalno. Njegovim volilci so zaradi tega nad njim skrajno razočarani in poslanec Miloš Dragović se ne sme v svojem lastnem srezu niti pokazati, kamoli, da bi prišel na kak shod. Zato ima časa dovolj, da hodi delat zgago po Sloveniji in se ponujat za odrešenika kmetov, ko se niti za svoje lastne volilce ne bri-

ga. Če pride do novih volitev, Miloš Dragović ne bo več poslanec, ker ga njegovi lastni volilci ne marajo več. Ko je prišel v parlament, mu je stopilo vino v glavo in ko je videl druge stare in preizkušene politike, je smatral, da mora tudi on ustvariti novo stranko po onem starem pregovoru: Videla žaba konja podkovati, pa je tudi sama dvignila nogo...
Ali je to točno ali ne, naj ugotovi naslednji popravek, ki ga »Jutro« ni hotelo natisniti, čeprav mu je bil poslan kot popravek s sklicevanjem na pravico po zakonu o tisku:

»UREDNIŠTVU »JUTRA« LJUBLJANA. V VAŠEM CENJENEM LISTU »JUTRO« ŠTEV. 167 OD 24. JULIJA T. L. JE POD NASLOVOM: »DA SE ČUJE RESNICA«, NERESNIČNO IN NEOBJEKTIVNO OBJAVLJEN MOJ GOVOR NA SHODU V RIBNICI, OKRAJ KOČEVJE, DNE 22. JULIJA T. L. GLEDE MOJEGA BRATA MILOŠA IN PROSIM, DA SE TO OBJAVI NA PODLAGI ZAKONA O TISKU, V NASLEDNJI ŠTEVILKI NA ISTI STRANI IN POD GORNJIM NASLOVOM. UREDNIŠTVU HVALEŽNI MILUTIN P. DRAGOVIĆ, L. R., SENATOR. BEOGRAD, DNE 27. julija 1934.«

Vprašujem g. Pucelja, kaj je točno od obojega, ali ono, kar želi on, ali ono, česar ni mogoče zanikati in razveljaviti?
Mar se g. Pucelj ne sramuje in se ne more vzdržati niti tega, da ustvarja med dvema bratoma razdor v korist svojih malenkostnih partizanskih računov? Kako smešen pač mora biti ta kapriciozni borec »Resnice«!?!?

Če pa namerava biti »Jutro« s svoje strani objektivni list, zakaj ni natisnilo in objavilo popravka senatorja g. Milutina Dragovića, ki mu ga je poslal? Smatram, da je »Jutro« zelo sentimentalno, kadar se mu pripeti malheur, da objavi ono, česar sploh ni, in se potem sramuje kakor mlada nevesta. Smatram za popolnoma neresno ugotovitev, da se v svojem volilnem okraju ne smem niti pojaviti, kaj šele imeti javen shod.

Ker pa so ti moji »prijatelji« jako agresivni in insistirajo na shodu v mojem volilnem okraju, jim javno sporočam, da bom imel v teku meseca avgusta shod v LEBANU. Dan tega shoda pa bom objavil s plakati tudi v Ljubljani, da bodo tako obveščeni vsi oni, ki bi ta shod radi videli. Gospoda Pucelja bom povabil na ta shod z osebnim pismom, če pa želi tudi preko javnosti, da se sam resnično prepriča o mojem političnem položaju.

Brez vsake samohvale svečano izjavljam na vse intrige in laži, da bom dobil kot kandidat opozicije več glasov v svojem volilnem okraju, kakor g. Pucelj v svojem kot kandidat vladajoče stranke.

Človeka bi moralo resnično zaskrbeiti naše politično in moralno življenje, ko bere resume govora

g. Pucelja na shodu v Ribnici, kjer je po mili volji in neobjektivno govoril o jugoslovanstvu.

Po njegovem govoru izgleda, da more biti Jugoslovan le oni, ki je pristaš Jugoslovanske nacionalne stranke.

Na to mu javno sporočam: Da smo mi vsi Jugoslovani!
Razlika med nami je le ta, da nosimo mi jugoslovansko ideologijo kot stvar našega resničnega pojmovanja in duhovno lastnino ter nikakor ne trgujemo z njo zaradi politične oblasti in osebnih uspehov, dočim so Jugoslovanska nacionalna stranka in njeni izraziti predstavitelji — Jugoslovani le na jeziku, v razgovoru in na javnih shodih, ko jim to konvenira in ko hočejo s tem spraviti sebe na visoke položaje ter ko jim je potrebno, da se predstavljajo narodu kot edini neobhodni in nenadomestljivi.

Ta razlika med nami obstoja, in kakor vidite, na škodo onih, ki se zelo in ob vsaki priložnosti farizejsko šopirijo z nečim, kar ni njihovo in česar oni niso ustvarili.

Jugoslovanstvo je tisto in tako, kakor je bilo inavgurirano s politiko NAŠEGA SUVERENA in je tako last vsakega državljanja Jugoslavije, toda nihče in pod nobenim pogojem nima pravice, da ta veliki in modri akt Nj. Vel. kralja izkorišča v sebične, strankarsko-partizanske namene.

Prizanesite, g. Pucelj, svojim prijateljem s temi svojimi farizejskimi izjavami o jugoslovanstvu in z onimi intrigami in lažmi, ki jih cinično imputirate svojim nasprotnikom.

BEOGRAD, dne 31. julija 1934.

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo, dne 5. avgusta 1934

Pri Devici Mariji v Polju ob 7. uri zjutraj pred šolo.

V Mengšu po deseti maši pred cerkvijo.
V Motniku ob 3. uri popoldne „pod lipo“.

Poročata nar. poslanec g. **dr. Stjepan Bačić** in predsednik akcijskega odbora za Slovenijo g. **dr. Ivo Potokar**.

V nedeljo, dne 12. avgusta 1934

Na Dobrovi pri Ljubljani ob 7. uri zjutraj.

V Horjulu ob 11. uri dopoldne.

V Cerknici ob 3. uri popoldne.

Na vseh treh shodih poročajo narodna poslanca gg. **dr. Milan Metikoš** in **Miloš Dragović** ter predsednik akcijskega odbora za Slovenijo g. **dr. Ivo Potokar**.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno in privedite s seboj vse znance in prijatelje!

Težke narodne skrbi

Okrog 2,200.000 kmečkih družin čuti posledice slabe žetve, vendar se zemljiški davek ne znižuje, dočim se cene blaga kartelirane industrije in veletrgovine zvišujejo

V naši državi je bilo letos posejanih s pšenico 2.100.000 hektarjev, z ržjo okrog 250.000 hektarjev, z ovsem 420.000 hektarjev in z ječmenom 463.000 hektarjev naše rodovitne zemlje. Da je bila žetve vsaj srednja, bi pridelali na hektarju povprečno po 10 do 11 metrskih stotov pšenice, po 8 metrskih stotov rži, po 9 metrskih stotov ječmena in po 8 metrskih stotov ovs, ker smo posejali na hektar približno po 180 kg semena.

Toda letošnja žetev nam je prinesla težko presenečenje in razočaranje v vseh pokrajinah države, ker je bila mnogo pod pričakovanjem. Namesto 25 milijonov metrskih stotov bo znašala komaj pičlih 16 milijonov metrskih stotov. V posameznih pokrajinah je položaj kmeta naravnost obupen.

Od pšenice je kmet pričakoval prvo prepotrebno pomoč v svojih težkih gospodarskih razmerah, ker zapada v plačilo prvi in glavni obrok zemljiškega davka ali zemljarine, poleg tega pa tudi prvi

izdatni obroki občinskih doklad, naklad, glob, taks, kazni itd. Toda kaj naj se proda, ko pa mnogi niso pridelali niti toliko, kolikor potrebujejo za seme? Mnogim so razne elementarne katastrofe, kakor nevihte, toča, viharji itd. uničile prav vse in jim ni ostalo niti toliko, da bi mogli prehraniti svoje družine. Ves trud in trpljenje sta bila torej zaman; neštete so družine, ki nimajo kljub celoletnemu trdemu delu niti zrna žita, da bi nasitile stradajoče otroke, kaj šele, da bi ga imele za seme.

V tako težkem stanju so razumljive tudi težke skrbi, ki so pritiskale na naše kmečko ljudstvo, istočasno pa tudi na vse naše gospodarsko življenje. Če nima kmet, nima nihče! Če propada kmet — propada vse! Vendar in prav zato bi pa bilo potrebno, da se narodu zagotovi potrebno dobro seme za prihodnjo setev.

Za setev pšenice potrebujemo 4 in pol milijona metrskih stotov, za rž, ječmen in oves pa po 700

do 800 tisoč metrskih stotov semena. Prav tako upravičeno pa narod zahteva, da se nemudoma zniža zemljiški davek ali zemljarina, enako pa da se znižajo tudi vse doklade, naklade, trošarine, takse, tržne pristojbine, pristojbine za živinske potne liste, kakor tudi vse mestne in občinske trošarine, mitnine in uvoznine ter druge javne dajatve na kmečke pridelke, da se tako olajša položaj in omogoči boljša cena za poljedelske proizvode. Istočasno pa je potrebno, da se z ukinitvijo zaščitnih carin, ki so nam nepotrebne, olajša sklepanje boljših in ugodnejših trgovinskih pogodb s sosednjimi industrijskimi državami, obenem pa je treba, da se pri nas z zakonom razbijejo vsi industrijski in veletrgovski karteli.

Če bi imela sedanja vladna JRKD stranka ali kakor se od lani prekrščena imenuje: Jugoslovanska nacionalna stranka (ko bi sploh bila — nacionalna!) vsaj malo srca in duše za narodevne skrbi in nadloge, bi nemudoma sprejela in izdala nov davčni zakon, s katerim ne bi samo znižala zemljiškega davka za toliko, kolikor je v zadnjih letih padla cena žita in ostalih kmečkih pridelkov, temveč bi dala tudi preceniti vse posevke,

ki so jih uničila neurja, toča, suša in povodnji ter bi poleg popolne povrnitve škode zagotovila kmečkemu ljudstvu tudi odpis davkov, kakor tudi vseh doklad in naklad. Kadar je treba odpisati oni majhni davek kakemu tujemu veleindustriju, kaki tuji veletrgovini ali velepodjetju, se to izvrši izredno lahko in naglo, toda za našega domačega kmečkega človeka vladna JRKD stranka nima niti najmanj srca. Njej je pri vsem le za to, da nad tem kmečkim ljudstvom — vlada.

Zato JRKD stranka tudi noče sprejeti in izdati zakona proti kartelom, kakor tudi ne zakona proti — korupciji, ker pač brani in varuje svoje pristaše; niti najmanjše skrbi pa ji ne povzroča trpljenje in stok kmečke revščine, ki jo predstavlja nad dva milijona in dvesto tisoč kmečkih družin. Zato pa dviga Jugoslovanska narodna stranka v opoziciji svoj glas v borbi za narodne kmečke pravice in odločno zahteva, da se nujno ukrenejo vsi potrebni koraki, da se narodu pomaga, ker narod je država!

In prav zato, dragi in trpeči narod, organiziraj se povsod v svoji Jugoslovanski narodni stranki, ker ker ti brez borbe ni rešitve!

Posvetovanja gospodov iz JRKD stranke za ohranitev oblasti

Vse do nedavna so predstavniki vladne večine mirno sedeli na svojih položajih in vodili državno politiko, kakor so jo le hoteli in znali, ne da bi upoštevali pri tem kakršnokoli drugo mnenje.

Toda, ko so spoznali, da je narodu postalo dolgočasno njihovo deklariranje o patriotizmu, ko so uvideli, da so narodu mnogo bolj pri srcu socialni problemi, življenjsko vprašanje in poštenost, s katerimi se odkrito bavi Jugoslovanska narodna stranka, so se ustrašili, da jih ne bi zapustili še oni redki pristaši, ki jih še imajo tu in tam, in sešli so se nedavno k znani skupni seji kluba senatorjev in narodnih poslancev JRKD stranke (ali novo krščene JNS) pod predsedstvom predsednika stranke g. Uzunovića z namenom, da se dogovore, kako bi se sešli pred narodovo obsodbo pri bodočih volitvah. Nas to ne bi bilo prav nič zanimivo, da po tej seji nismo izvedeli, od kakšnih in katerih organizacij v državi vsi ti ljudje pričakujejo podporo pri bodočih volitvah in katera društva naj po njihovem mnenju poslužijo kot rezervoar JRKD stranki pri prihodnjih volitvah.

To nam je najbolje pojasnil bivši minister in narodni poslanec g. Ivan Pucelj na svojem shodu dne 24. junija t. l. na Groblji pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini, kjer je med drugim povedal sledeče:

»Jugoslovanska akcija kot organizacija, kolikor je poleg dejstva, da obstoja Jugoslovansko Sokolstvo in pa Narodna Odbrana, sploh bila potrebna, more imeti svojo logično upravičenost edino v nalogi, da služi kot rezervoar, v katerem se bodo zbirale narodne sile na izvenpolitični platformi z namenom pripravljanja in šolanja za pozitivno in konstruktivno politično sodelovanje, na kar bi jih tako pripravljene izročala borbena fronta, ki jo tvori Jugoslovanska nacionalna stranka.«

Iz navedenega se vidi, da je JRKD stranka želela, da ji vse zgoraj omenjene organizacije poslužijo kot vir njene strankarske moči v narodu. Toda ti gospodje iz JRKD stranke so se na svojo globoko žalost pošteno zmotili,

ker jim je »Jugoslovanska akcija« obrnila hrbet prej, preden se je rodila in je krenila v povsem svojo smer, dočim stoji Narodna Odbrana po svoji vzvišeni ideologiji visoko nad vsako strankarsko grupacijo. Kar se tiče Sokolstva, smo tudi tukaj prepričani, da stoji tudi ta visoka kulturna narodna ustanova daleč v stran od kakršnegakoli partizanstva, ker bi moralo vršiti Sokolstvo v našem narodu mnogo vzvišenejšo misijo, kakor pa so razni politični kompromisi.

Res je, da so v manjših podeželskih sokolskih edinicah posamezniki, ki so v želji, da zadostijo svojim osebnim ambicijam in pohlepnejemu apetitu po vplivu in ugledu med ljudstvom, vršili razne mahinacije v lastno korist in na škodo narodne skupnosti. Toda, kakor že rečeno, so to samo posamezniki, za katere vrhovno vodstvo Sokola ne more nositi odgovornosti, kakor ono tudi ni krivo, da se v raznih krajih volijo za sokol. starešine polnokrvni Madžari, rojeni tam okrog Budimpešte, razni krščeni in prekrščeni Odri in Ferenci, v družbi katerih se med vojno ni smela spregovoriti slovanska beseda in ki so danes oblekli sokolske kroje zato, da ignorirajo vse ostale okrog sebe, se šopirijo z jugoslovanstvom, smatrajoč, da je dovoljeno ustvarjati si politično karijero enako, kakor so tudi delali denarne transakcije na račun Sokolstva. Ti in taki ljudje nimajo ničesar skupnega s sokolskimi idejami, kolikor nimajo le svojih posebnih interesov.

Obžalovati je, da se poleg tih milijonov čistih in zavednih Slovanov volijo na taka mesta polnokrvni prekrščeni Madžari ali Nemci, ker zavedati se moramo, da volk dlako izpremeni, a naravi nikdar. Še žalostnejše pa je to s strani onih politikov, ki skušajo za svoje politične cilje angažirati vzvišene narodne ustanove, katerih poslanstvo je mnogo delikat-

Poravnajte naročnino!
Le od nje je odvisno izhajanje lista!

nejše, kakor pa so strankarske kombinacije.

Mi pa s svoje strani sporočamo JRKD stranki, naj se ona odkrito predstavi narodu, če misli res častno in pošteno voditi državno politiko, ne pa da zahrbtno ustvar-

Temeljno načelo Jugoslovanske narodne stranke

Jugoslovanska narodna stranka smatra po svoji ideologiji, da je kraljevina Jugoslavija državna skupna enota, ki jo sestavljajo Srbi, Hrvati in Slovenci in da ta narod po stoletni borbi, v kateri si je priboril svojo svobodo, mora biti svoboden.

Da bi bila ta skupnost čim naprednejša in čvrstejša, je prvi pogoj, da so v tej skupnosti vsi člani enakopravni, tako pred zakoni, kakor tudi po svojem instinktivnem in tradicionalnem čutenju. Čim bi se v tej skupnosti občutila ta enakopravnost, potem ne more biti več govora o favoriziranju enih na škodo drugih, ker Jugoslovanska narodna stranka smatra, da je taka paritetna unifikacija najuspešnejše in najodločilnejše sredstvo za uničenje sovražnikov naše državne skupnosti in najboljša podlaga za ustvaritev medsebojnega zaupanja. Ko se bo izvedelo to, nam bo dana možnost, da se vržemo z vsemi silami na urejevanje našega socialnega vprašanja tako, kakor bo to najbolj odgovarjalo narodnim in državnim interesom.

Ker je to vprašanje že dolga leta na dnevnem redu, ga je Jugoslovanska narodna stranka na podlagi svojega programa kar najuvidnejše rešila in napoveduje neizprosno boj vsakomur, ki bi ga hotel znova vsaknjati iz svojih osebnih motivov.

Druga etapa programa Jugoslovanske narodne stranke je, da v naši državi izolira in kaznuje vse one, ki so sabotirali ali ovirali pravičen razvoj našega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja, pa naj si so oni med državnimi uslužbenci in uradniki ali pa so med politikami in ministri, med korporacijami ali individualnostmi. Ker vse ono, kar je naš narod

ja sebi pozicije in v ta namen ustanavlja razne organizacije pod raznimi imeni in sicer na način, ki izziva zmedo med narodom. Gospodje od JRKD, ne pozabite, da je narodna sodba najstrašnejša sodba!

pretrepel in še trpi, ni padlo iz oblakov, temveč je to zlo ustvarila pokvarjena človeška družba. Interesi in samovolja posameznikov ne sme nikdar zrasti nad interese in voljo narodne celote.

Da je se ne sme dovoljevati, da govore v imenu naroda oni, ki ne uživajo narodnega zaupanja in ne sme se dopuščati, da se z narodno voljo trguje. Jugoslovanska narodna stranka najodločnejše protestira, da govore v imenu Slovencev oni, ki so vedno tajili slovenstvo, da govore v imenu Hrvatov oni, ki nimajo nobenih zvez s hrvatskim in najodločnejše protestiramo proti onim, ki smatrajo, da je naša državna skupnost srbska dediščina, dočim ne smejo izreči svoje poštene besede prav oni, ki so najpošteniji Srbi, najpošteniji Hrvati in najpošteniji Slovenci, vsi skupaj pa najpošteniji in najzvestejši Jugoslavlani. Z ozirom na to zahtevamo med drugim, da se tujcem in njihovim narodno nemoralnim domačim priveskom, ki eksploatirajo naše države in narodno gospodarstvo na škodo naše domače delavnosti, odvzamejo koncesije, ker bi sicer utegnili priti do uresničenja narodnega pregovora: »Kar si človek naprti, nosi do smrti!« Kjer pa končno nič več ni, tudi vojna nič ne vzame.

Čim se ta vprašanja postavijo pravilno tako, smo povsem prepričani, da bodo ostali predstavniki JRKD stranke lahko popolnoma mirni v svojem brezdelju in jim ne bo več treba skrbeti za državno in narodno edinstvo, še manj pa za našo vladarsko dinastijo, ker ta skrb pripada vsemu našemu narodu in ne le posameznikom, ki s svojim postopanjem iz premnogih, že davno rešenih stvari po nepotrebnem ustvarjajo probleme.

Na Madžarskem davi lakota...

Resnična slika iz države, kjer je »narod padel na nivo živali«

Agencija »Centropress« poroča iz Budimpešte naslednje zanimivosti iz avtentičnega vira:

Več visokošolcev z debrecinskega vseučilišča je odšlo nedavno na poletne počitnice na severno Madžarsko, kjer so hoteli proučevati življenje na deželi. Sedaj objavljajo alarmantne vesti iz krajev, ki meje na Podkarpatsko Rusijo, za katero kaže znana budimpeštanska revizionistična propaganda tako veliko zanimanje.

Iz občine Nyirabranj, severno-vzhodno od Debrecina, je pisal medicinec Janos Kovacs dobesedno sledeče: »Tukaj živi okrog šest tisoč ljudi brez najmanjših sredstev za življenje. Beda, ki je dobro ne morem niti opisati, je povzročila, da je narod v pravem pomenu besede padel na nivo živali; med ljudmi so tudi taki, ki ne morejo več niti govoriti in ki še komaj z muko iztisnejo iz sebe po kako besedo, pa še to nerazumljivo.« — Ta madžarski visokošollec se je na kraju samem prepričal, da ljudje resnično občudujejo onega, ki premore v svojem žepu še borih šest madžarskih filirjev ali vinarjev. Edina hrana teh

ljudi je ves čas le krompir in nekaj črn, kisel kruh, čigar sestavine skoraj ni mogoče ugotoviti. Ti ljudje že cela leta niso okusili mesa, sladkor pa dobivajo samo bolniki in oni, ki že umirajo.

Da bi morda kdo ne posumil v resničnost neverjetnih razmer na severnem Madžarskem, naj citiramo vest nacionalističnega lista »Magyarorsag«. List piše, da se otroci v tem kraju v desetem mesecu življenja hranijo izključno le s krompirjem in zato vidite tamkaj najredkejših primerov degeneracije. Koče teh ljudi — hiše se pač ne morejo imenovati — komaj kukajo iz zemlje, v njih pa je neznošen smrad. V enem samem takem nezdravem prostoru živi do 12 duš. Vse vrste nalezljivih boleznih so zastopane tamkaj, toda narod je popolnoma otopel in se ne briga za prav nič, oblasti pa še manj. Izven vasi Nyirabranj, neposredno ob češkoslovaški meji, živi več desetih kmečkih proletarcev v luknjah, izkopanih v zemlji in le siromašno pokritih. V vasi s 6000 prebivalci sta samo dva vodnjaka in prebivalstvo pije vodo iz vodnjaka na dvorišču, poleg katere-

ga je gnojišče in mlaka za race, ki sta v zvezi z vodnjakom. Zato je tukaj tifus ali legar vsakdanji pojav. V šoli ni vodnjaka in zato nosijo otroci z doma v šolo umazano in toplo vodo. Vas ima več sto stalno brezposelnih in podobne razmere vladajo v vsem okraju Nyirseg od Debrecina do reke Tise. Ta redka, skoraj neverjetna nesreča občine Nyirabranj je nastala po ostrem mrazu leta 1929., ko so popolnoma propadli vsi vinogradi, od katerih je prebivalstvo živelo. Prebivalstvo si ni moglo nabaviti novih trt in je zato v to peščeno zemljo posejalo oves, seveda zaman.

Podobne vesti iz vseh krajev v drugem pasu severnovzhodne Madžarske kažejo, kako brezvestno je agitiranje budimpeštanskih činiteljev s trenutno, začasno bedo naroda v Podkarpatski Rusiji in kako brez podlage je njihova trditev, da bi našel, če bi ne bilo trianonske meje, narod iz vzhodnega dela Češkoslovaške dovolj dobrega kruha na Madžarskem. V premnogih krajih so razmere na Madžarskem v socialnem pogledu mnogo, mnogo slabše, kakor pa so v Podkarpatski Rusiji; toda tujci, ki proučujejo razmere v sred. Evropi, ne zaidejo oz. se ne pošiljajo v severovzhodne madžarske kraje. Če bi pristojni činitelji v Budimpešti imeli čisto vest, bi omogočili tujim obiskovalcem, da prouče tudi razmere v severovzhodni Madžarski in v neposredni okolici Budimpešte, v barakah in podzemeljskih jазbinah pri Sashalomu, kjer živi kakih 70.000 duš enako »pasje življenje«, kakor opisanih 150.000 bednikov v severovzhodni Madžarski, to je življenje na »nivoju živali«, da se poslužimo besed razočaranih debrecinskih visokošolcev. Toda tudi to mesto samo ne stori ničesar proti bedi ubogega ljudstva, zato pa se vsako leto prirejajo na tamkajšnjem vseučilišču tečaji proti trianonski mirovni pogodbi. Udeleženci teh tečajev bi mogli pravi obraz Madžarske najbolje spoznati vprav v vasi Nyirabranj in njeni okolici. Tamkaj se že pričinja »raj«, v katerega Madžarska mami Slovake in podkarpatske Ruse.

Vsi v članske vrste opozicijske Jugoslovanske narodne stranke!

Novе knjige

Goriški Slovenci II. del. V samozaložbi znanega goriškega publicista, založnika in javnega delavca g. Andreja Gabrščka je izšel drugi del njegovega znanega velikega zgodovinskega dela »Goriški Slovenci«, ki obsega razdobje med leti 1901—1924. Knjiga je zelo obširna, ima nič manj, kakor 632 strani, enako bogata pa je tudi na zanimivosti vsebine, obsega joče narodne, kulturne, politične in gospodarske črtice iz tužne Goriške. Knjiga se naroča pri avtorju g. Andreju Gabrščku, publicistu, Ljubljana, Igriška ulica 3, kjer se dobi tudi še prvi del. Isti avtor namerava prihodnjo pomlad izdati tudi v dveh obširnih delih podobno zgodovinsko delo pod naslovom »Trst in Istra«, katero gradivo ima že deloma pripravljeno. O Gabrščkovih »Goriških Slovencih« bomo ob priložnosti še obširneje spregovorili, obenem pa nabavo knjige vsakomur najtopleje priporočamo.

ZADUŠITE KORUPCIJO, DA NE ZADUŠI ONA NARODA!

Novi trdnjavi Narodne stranke

Le v delu in neprestani borbi je rešitev — tega gesla se drže tudi voditelji Jugoslovanske narodne stranke, ki se neprestano gibljejo med narodom, ga organizirajo, tolažijo v njegovem trpljenju in ga bodre k vztrajnosti, da dočaka prav v delu in borbi čim prej lepšo bodočnost. Agilnost naših borcev se razvija enako živahno v vseh pokrajinah države, shod sledi za shodom in neprestano se ustanavljajo nove krajevne in okrajne organizacije naše stranke. V naše vrste vstopajo novi tisoči delovnega ljudstva, zavedajoč se, da je le v dobro organizirani borbi upravičeno upanje na zmago in dosego velikih ciljev, ki smo si jih postavili.

V Sloveniji je priredila Jugoslovanska narodna stranka preteklo nedeljo 29. julija zopet dva lepo uspela shoda, in sicer v šmarskem okraju. Prvi shod je bil zjutraj ob 7. uri

V ŠMARJU PRI JELŠAH

Pred župno cerkvijo, kjer se je zbrala velika množica prebivalstva iz kraja samega in iz okolice. Shod je otvoril predsednik akcijskega odbora stranke za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar, po čigar uvodnih besedah sta razložila stranski program in naše cilje narodna poslanca gg. Miloš Dragovič in dr. Milan Metikoš. Poslušalci so budno sledili njunim izvajanjem in pogosto navdušeno pritrjevanje je pričalo, da gledajo samo v delu in borbi Narodne stranke rešitev iz sedanje težkega, kritičnega stanja. Z nič manjšim razumevanjem in vnemo pa ni mogočni človeški krog, ki je obkrožal govornike, sprejemal iskrenih besed tretjega govornika, predsednika akcijskega odbora g. dr. Iva Potokarja, ki je v svojem govoru obsojal politične metode nasprotne nam JRKD stranke, katere slovenski voditelj, bivši minister in narodni poslanec g. dr. Kramer je na nedavnem shodu svoje stranke v Šmarju neravno izjavil, češ, da Jugoslovanska narodna stranka ničesar ne pomeni v sedanjem jugoslovanskem političnem in narodnem življenju, čeprav je ravno s tem z lastnim nastopom dokazoval, da tem svojim trditvam niti sam ne verjame, ker je prav ta strah in zanikanje naše vztrajno naraščajoče organizirane moči nazorno govoril volilcem, kje je resnična narodna moč in kje se zbira vse pošteno misleče in le dobro hoteče slovensko ljudstvo. Govorniki so postavili na naslov voditeljev iz vrst JRKD celo vrsto javnih vprašanj, na katere pa najbrže ne bomo prejeli odgovora, ker ga ti odsluženi politiki ne bodo mogli dati, če bodo le hoteli ostati objektivni in resnicoljubni.

Po shodu se je vršilo v Gajškovi gostilni vpisovanje novih članov v našo stranko, ustanovil pa se je takoj tudi že pripravljani odbor za ustanovitev krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke v Šmarju pri Jelšah. Odboru predseduje g. Drago Zelič, posestnik iz Šmarja, odborniki pa so gg. Miha Kovar, posestnik iz Šmarja, Miha Leskovek, posestnik iz Mestinja, Vinko Stiplošek, posestnik iz Lešja, Karol Čakš, posestnik iz Šmarja, Štefan Čuješ, posestnik od Sv. Tomaža in Ivan Cocej, posestnik in kovač iz Šmarja. Tudi udeleženci shoda iz okolice so izražali vročo željo, da se ustanove krajevne organizacije v vseh ostalih občinah, kar se bo zgodilo v najkrajšem času. Drugi shod je bil ob 10. uri dopolne v Drogenikovi gostilni na Takalcah

PRI SV. KRIŽU PRI ROGAŠKI SLATINI

v nabit polnih lokalih. Tudi tukaj so želi vsi trije govorniki za svoja izredno zanimiva in stvarna izvajanja vseobče odobravanje zbrana občinstva. Beseda resnice še vedno najde svoje pravo mesto in prisrčen odmev v srcih tistih, ki so ostali nepokvarjeni in poštene kljub svoji dosednji, vseprek zastrupljeni politični okolici.

Takoj po shodu so se vpisali mnogi zborovalci v Narodno stranko, izvolil pa se je tudi pri-

pravljalni odbor za ustanovitev krajevne organizacije in vodstvo nadaljnega podrobnega organizatornega dela v tej občini in njenem okolišu. Na čelu odbora stoji zavedna narodnjaka gg. Mirko Kovačič, ekonom iz Rogoške Slatine in Franc Janšek, rešpicijent finančne kontrole v pokoju iz Sečovega. Shoda so se v lepem zastopstvu udeležili tudi zavedni možje in fantje iz oddaljenega Rogatca, kjer je poverjenik naše stranke g. Maks Osrečki, kleparški mojster iz Rogatca, pri katerem se lahko vpisujejo novi člani in se dobivajo vse potrebne informacije.

Iz našega pokreta

Občni zbori naših organizacij

V KAMNIŠKEM OKRAJU

v nedeljo 12. avgusta 1934:

V STRANJAH ob 6. uri zjutraj,

V MENGŠU ob 11. uri dopolne,

V MOTNIKU ob 3. uri popoldne.

V RADOVLJIŠKEM OKRAJU

na praznik 15. avgusta 1934:

V MOJSTRANI ob 7. uri zjutraj,

V KRANJSKI GORI ob 11. uri dopolne.

V KRANJSKEM OKRAJU

na praznik 15. avgusta 1934:

V STRAŽIŠČU PRI KRANJU ob 7. uri zjutraj,

V ZAPOGAH ob 4. uri popoldne.

V LJUBLJANSKEM OKRAJU

na praznik 15. avgusta 1934:

PRI DEVICI MARIJI V POLJU ob 11. uri dopolne,

V POLHOVEM GRADCU ob 3. uri popoldne.

*

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO.

Na ustanovnem občnem zboru tukajšnje krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke v nedeljo, dne 22. julija t. l. je bil ob veliki udeležbi članstva izvoljen naslednji novi upravni odbor: Predsednik g. Janez Peternej, tajnik g. Leopold Miklavčič, blagajnik g. Franc Maček, odborniki so gg. Janez Frlan, Franc Stanonik, Anton Rupar, Jože Krek, Aleš Kloboves, Jože Dolenc in Lovro Košir, njihova namestnik pa sta gg. Franc Debeljak in Metod Šubic. V nadzorstveni svet so bili predlagani in izvoljeni g. dr. Ciril Kržišnik kot predsednik in gg. Anton Pintar in Ciril Šubic kot člana, gg. Jože Perko, Pavel Oblak in Matija Inglič pa kot namestniki. Za delegata za okrajni občni zbor je bil izvoljen g. dr. Ciril Kržišnik z Bukovega vrha, za njegovega namestnika pa g. Jože Perko iz Poljan.

POLJANSKA DOLINA

Štiri trdnjave Jugoslovanske narodne stranke — Poljane, Žiri, Oselica in Trata — naj bodo živ, nepobiten dokaz naše moči in našega dela. V vseh teh občinah so se naši ljudje, prekaljeni v borbi z laži-nacionalno stranko, organizirali v naši Narodni stranki. So to postojanke, katerih noben napad vladne stranke več ne zavzame. Saj so to organizacije, ki so jih ljudje res hoteli. Saj je naša Narodna stranka res prava ljudska stranka. Saj je izšla iz ljudstva, se opira samo na ljudstvo in bo zmagovala le tedaj, če bodo ljudje, njeni organi, res edini s svojimi predstavniki. Saj bodo njeni predstavniki samo zunanji izraz volje ljudstva in prepričanja smo, da so ljudje v prej omenjenih občinah dobro izbirali in dobro izbrali svoje odbore, svoje delegate in svoje predstavnike.

Zavedamo se svoje odgovornosti, svojega poslanstva. Vemo, da je precej naših ljudi še malodušnih in še nezaupno zro na naše gibanje, na našo mlado stranko in le na nas je ležeče, da ne bomo razočarali onih, ki so se nam že pridružili in da bomo s svojim delom, s pravilnim tolmačenjem ljudske volje in ljudskega hotenja na pristojnih mestih pridobivali v našo armado še one, ki bi tudi hoteli biti naši, pa nam zaenkrat še ne morejo zaupati, ker smo mladi in ker so bili doslej že tolikokrat razočarani.

Vsem naj velja pa to-le: **Iz narodove volje, iz njegovega hotenja, kot protest proti vladni stranki,** ki se je ponašala s stvarmi, katerih nas je sram, da so njeno delo, tako n. pr. njeno ponašanje z »zaslugami« na konsolidaciji občin, ki je v resnici ravno nasprotno —, je vstala naša Narodna stranka, ki je res narodna — ljudska. Pričakujemo, da se bodo v naše vrste vpisali in se združili pod našim praporom tudi vsi tisti, ki stoje še vedno ob strani; pričakujemo med nas vse tiste, ki imajo za seboj svetlo pot svojega nesebičnega dela za narod. Pričakujemo jih in jih vabimo.

Če naj bo naša stranka res izraz našega hotenja, če hočemo, da nas bo predstavljala južnim bratom res kot povsem enakopravne brate bodisi v gospodarstvu, kulturi ali političnem gledanju, ji moramo dati vidno legitimacijo tega zastopa in ji moramo posredovati želje, težnje in zahteve najslabše predstavljanega slovenskega naroda. Kdor se čuti zmožnega in poklicanega za narodno delo, kdor ve, da ima za svojo poštenostjo množice poštenjakov in kdor trezno ve, kaj hoče in zna, naj stopi brez oklevanja v našo sredo, ker smo mi vsak trenutek pripravljene prepustiti svoje mesto zmožnejšim in boljšim, samo če jih pošlje na taka odgovorna mesta kot svoje najboljše res narod sam. Zato med ljudi, v mesta, trge in vasi, kjer prislunite klicu našega nepokvarjenega preprostega ali šolanega človeka, nato pa primerjajte te želje med ljudstvom na jugu in severu države. Šele potem bo mogoče tem željam ustrezati pravilno, šele potem bo mogoče ustvariti zdravo narodno gospodarstvo in splošno blagostanje na realni podlagi. Le s tako primerjavo narodovih potreb moremo doumeti nepopisno zlo, ki ga je nad vsem narodom in nad domovino zagrešila sedanja JNS oziroma še lanska JRKD stranka, ki s silo ustvarja brezpravne vse one, ki po svoji poštenu vesti ne morejo v njene članske vrste.

Vsi ti brezpravni že dvigajo glavo, sledeč klicu Jugoslovanske narodne stranke, svoje edine zaščitnice in zagovornice, in znova se jim je zahotelo žive borbe in stvarnega dela ter velike svobo-

de. Vsi delamo za skupni blagor, zato med nami ni privilegirancev niti zapostavljancev. Nobeno nastajajoče dejstvo ne more spremeniti našega temeljnega načela najširše, resnične demokracije. Narod si bo izbral svoje vodstvo sam in zato bo najbrže dobro izbral. Pristna narodova duša ve ceniti delo in žrtve onih, ki so zanj med prvimi zastavili svoj glas in samega sebe.

Zavedajmo se vsi velike odgovornosti. Kjerkoli hodimo med ljudmi po deželi, povsod poslušamo povpraševanje našega preprostega človeka: »Kje so oni, ki smo jim nekoč zaupali, zakaj niso z vami? Zakaj ne prihajajo med nas sedaj, ko nam je najtežje? Dovolj smo čakali, mimo sebe smo pustili teči različne »pokrete«; toda sedaj se nam hoče dela in borbe!« — To so besede preprostega naroda, ki pozdravlja naš prihod, ki nam postavlja pri vhodih v vas mlaje z napisi: »Pozdravljeni, ki se borite za pravico in svobodo!«

Zato vsi, ki se čutite in doživljate utrip srca našega slovenskega človeka, v organizacijo naše narodne ljudske stranke in dajte polno legitimacijo onim, ki zaslužijo to po svojem delu za naše trpeče ljudstvo! Živela Jugoslovanska narodna stranka!

Matej Miklavčič.

PODEŽELSKO PISMO

V ljubljanskem »Jutru« z dne 24. julija sem bral poročilo o govorih na shodu vladne JRKD stranke v Ribnici na Dolenjskem. Kot podeželski človek naj opišem svoje mišljenje glede teh govorov. Brez vsakega sramu vabijo k sebi pristaše bivše SLS, naj vstopijo v njihove vrste; kakor pa je nam podeželskim ljudem znano, so se koristolovci oziroma koritarji že zbrali okrog njih, dočim idejnih pristašev nimajo v svojem taboru. Mi pa hočemo zbrati okrog sebe le idealiste in odklanjamo razne patent-patriote, ker potrebujemo v svoji borbi res le zanesljive prostovoljce, na katere se bomo s celotnim narodom vred mogli absolutno zanesti, pa naj pride ofenziva s katerekoli strani.

Gospodje iz vodstva JRKD stranke govore na svojih klavnih shodih, da so v opoziciji le tisti, ki 8. novembra niso hoteli iti ali puščati svojih ljudi na volišče. Pa se kruto varajo! V opoziciji so danes vsi tisti, ki ljubijo demokracijo in odklanjajo laži-demokracijo, ki jo predstavljajo gospodje iz vrst JRKD. V spominu imam še govore sedanjih političnih gromovnikov, ko so nas učili, kaj je demokracija, danes pa, ko so na vladi, so na vse to pozabili. Sluteč to besedolomstvo jim tudi nismo sledili, ker imamo pred očmi vedno le idejo čiste, najpopolnejše demokracije; dokler ne bo odločala res prava ljudska volja, vse dotlej ni upati na iskreno medsebojno zaupanje, ker vsa tradicija jugoslovanskega naroda govori jasno, da se je ta narod vedno boril za svobodo in demokracijo ter je v tem znamenju tudi zmagoval. Zaman se skušajo gospodje iz vrst JRKD prepričevati, češ da so v opoziciji le bivši pristaši bivše SLS; med opozicionalci so tudi premnogi pravi, idejni demokrati, ki jim je ideja demokracije vse in ki le v njej gledajo skupno zdravo narodno bodočnost.

Fašistični sistem v državni in narodni politiki odločno odklanjamo in smo njegovi največji nasprotniki.

Na ribniškem shodu je neki poslanec razlagal svojim poslušalcem, češ da je le gola demagogija, ko je neki govornik na shodu Jugoslovanske narodne stranke v

brežiškem okraju razlagal ljudem, da je veljala pred 4 leti telica 4000 Din, danes se pa dobi povsod že za 1000 Din. Ali je to demagogija? Ali to morda ni res? V potrdilo omenjenih navedb lahko poslužimo s tisočermi primeri, ki jasno dokumentirajo pravilnost »demagoških« trditvev. Ali morda ni res, da prodajajo danes kmetje vole po 3 Din kg, dočim so jih prodajali pred 4 leti po 12 Din kg in celo še višje? Naj navedem samo en primer: Moj brat je prodal leta 1927. vola za 11.000 Din, danes pa ima v hlevu 3 krave, 2 vola in 2 teleti, pa bi dobil za vse skupaj v najboljšem primeru na sejmu komaj 10.800 Din, izračunano po naslednjem skromnem računu: Dva vola, po 700 kg teška, skupaj 1400 kg po 3 Din kg, dá 4200 Din, tri krave, srednje težke, plemenske, povprečno po 2000 Din, dá 6000 Din in dvoje telet po 60 kg, cena po 5 Din kg, dá 600 Din, skupno torej 10.800 Din. Za vso živino v hlevu bi dobil torej ta znesek in prav nič več, raje še manj. Če pa omenjeni govornik na ribniškem shodu izkupi za našeto živino kaj več, naj se kar oglasi pri meni, kjer bo takoj prejel primerno provizijo.

Dotični ljubljanski govornik z brežiškega shoda ni lagal, temveč je očitno boljše informiran, kako se kmetu danes godi, kljub temu, da je mestni advokat, kakor pa je dotični poslanec z ribniškega shoda, ki je dejal, da je to le demagogija. Podeželski ljudje znamo tudi misliti in presojeti, kdo ima prav in kdo ne. Če bi rekli danes, da se nam dobro godi, bi lagali in zato izjavljamo dotičnemu, ki to trdi, da je demagog, ker niti približno ni govoril resnice.

Večkrat imam priložnost razgovarjati se s pristaši sedanje vladne stranke. Debatiramo o gospodarstvu, politiki itd. in vedno odhajam z razgovora prepričan, da tudi moj politični nasprotnik prav dobro ve, da danes marsikaj ni v redu, vendar tega zaradi svoje strankarske trmoglavosti noče priznati, ker se slučajno preriva okrog korita.

Podeželski ljudje smo torej pričeli trezno misliti in verjamemo le še dejstvom, pa naj govore naši nasprotniki, karkoli hočejo. Kar je res, je res in to tudi vedno ostane. Sicer naj pa vsak misli in dela po svojem lastnem prepričanju, pri tem naj pa predvsem verjame le ono, kar je absolutno in neizpodbitno resnično. — J.

KRŠKO.

Gotovo je, da pristašem JRKD ali novo prekrščenim JNS v Krškem ni popolnoma pogodu, da se je že v tako kratkem času tudi v Krškem osnoval odbor Jugoslovanske narodne stranke na občnem zboru, ki se je vršil dne 21. julija t. l. Udeležba na občnem zboru je bila prilična, naglašamo pa, da sta naši Jugoslovanska narodna stranka in »Edinost« pri nas najpristranejši sprejem in iskreno dobrodošlico. In prav zato, ker vidimo v programu Jugoslovanske narodne stranke svojo rešitev in polaganje nanj vse naše upanje na izboljšanje temeljnih življenjskih pogojev ter za ozdravljenje današnje krize, se vam trumoma pridružujemo in vas bomo podpirali vsi kakor eden, da dosežemo uresničenje programa Jugoslovanske narodne stranke.

Sedaj pa še nekaj! Kaj so počeli pristaši JRKD pri občinskih volitvah v Krškem. Listi JNS so se seveda pridružili vsi oni, katerim je bilo le za lastno korist, na narod se pa niti zmisli niso, kaj on hoče, temveč so njegove želje prezrli in šli po svoji netaktni poti naprej. Njihova volilna agi-

